

I c5
Åbo Akademi
Kapsel

Öfvertryck ur Finsk Tidskrift
Tom. LXXXII, 1917.

OSSIAN ASCHAN:

Akademin i Åbo.

Helsingfors 1917
Mercators tryckeri

Akademien i Åbo.

Af

Ossian Aschan.

För något mer än två år sedan, i Finsk Tidskrifts decemberhäfte 1914, sökte jag i en uppsats om »Världsläget och vår ekonomiska framtid» angifva riktlinjerna för den utveckling, företagsamheten i vårt land borde sträfvä till, under tillvaratagande af landets naturliga tillgångar och med beaktande af de produktions- och afsättningsmöjligheter världsläget ställde i utsikt. Betingelsen för mitt resonemang var att vårt land finge förbli oberördt af krigets direkta förödelse; i motsatt fall komme grunden att svika för al'la framtidskalkyler. Trodde jag mig då berättigad att taga den hypotesen till utgångspunkt för mina beräkningar, så gjorde jag det förvisso icke under förutsättning att kriget skulle fortgå ännu under år 1917. Så har emellertid skett, och ännu varsnas ej gryningen af fredens dag. Alltjämt fortbestår emellertid, för vårt lands vidkommande, det läge jag då förutsatte. Utan vår förtjänst, likasom utan vår förskyllan — eftersom händelseförloppet under den stora kraftmätningen nationerna emellan ej i minsta mån påverkas från vårt håll — har Finland tills vidare, om än på det kännbaraste berördt af krigets medelbara verkningar, icke sköflats af fiendehand.

Under sådana förhållanden har det kunnat ske, som sannolikt aldrig och ingenstädes tillföre inträffat, att under brinnande krig grunden blifvit lagd till ett nytt hufvudsäte för vetande och forskning: den blifvande akademien i Åbo. Att den ekonomiska konjunktur, krigstidens prissteg-

ringar vållat, medverkat till att skapa härför disponibelt kapital, må såsom en blomständighet antecknas; förefintligheten af tillgångar betingar ju visserligen möjligheten att gifva, men för ingen del viljan att göra det. Allra minst i fråga om gifvor af detta mått.

Omedelbart efter det två patricier i »donatorernas stad» Åbo, bröderna *Ernst* och *Magnus Dahlström*, med en för våra förhållanden ofantlig penningssumma bisprungit den tyvärr uteslutande till enskild välgörenhet hänvisade kampen mot vårt folks mest härjande mordengel, tuberkulosen, blef det känt att en medborgargrupp i samma stad skänkt en dubbelt så stor, och till hufvudsaklig del af samma brödrarpar donerad, summa för återupprättandet af högskolan i landets gamla universitetsstad. Och förutsättningen för denna gifva är, att den nya bildningsanstalten skall hafva svenskan till undervisningsspråk och således blifva det beträngda mindretalet af vår nation till hjälp och stöd i dess kulturarbete.

Denna storsinta gärnings värde ej blott för gifvarnes hemort, utan för landets hela svenska befolkning och därmed för dess andliga odling öfver hufvud, kan knappast öfverskattas. Ett så lysande initiativ kommer med naturnödvändighet att så småningom medföra alla de behöfliga tillskottsåtgärder, tryggandet af inrättningens framtida utveckling kan kräfva; den är skapad redan nu, och en sådan skapelse anger ett lifsbehof, som för visso icke skall sakna stödet af lefvande medborgaranda. Den finnes, som sagdt, redan till; ej blott *in nuce*, såsom en fruktbarande tanke väntande på att fullföljas, utan såsom praktiskt genomförbar verklighet, afbidande sin definitiva tillblifvelseform. Ej under då, att på samma gång budskapet om denna välgärning med liflig glädje mottagits af vårt lands hela svenska befolkning, också sättet för dess tillgodogörande omedelbart gjorts till föremål för öfverläggning på alla de håll, där intresse för den oöfverskådligt betydelsefulla uppgiften har stöd af någon på insikt grundad åsikt om det närmast behöfliga.

Insikten kan vara ostridig och dock leda till stridiga åsikter; detta är ej blott naturligt, utan rent af oundvikligt. Och att åsikterna få bryta sig mot hvarandra, blir då en lika uppenbar nödvändighet, för att slutresultatet, det bästa möjliga, må framgå ur allsidigt öfvervägande. I regeln brukar det väl ej ske, att en gåfvas villkor diskuteras af mottagaren; den som ger har ju oafvislig rätt att härom afgöra. Och äfven om en skänk af allmänare bärvidd kan framkalla diskussion på de håll som af dess verkningar beröras, är det naturligt att meningsutbytet undandraget sig offentligheten, där bestämmanderätten är gifvaren förbehållen. I detta fall ligger saken annorlunda. Gifvarna ha stadgat *ett* förbehåll: att den bildningshärd, hvars återuppväckande i dess år 1827 ödelagda hem de afse, skall vara svensk till språket. Beträffande modaliteterna i öfrigt ha de med vis tillbakadragenhet afstått från afgörande på egen hand, för att låta all inom landet tillgänglig sakkunskap komma kulturuppgiften till godo. Detta medgifvande, inte uttryckligen uttaladt så vidt jag vet, men omedelbart så fattadt, har i vidsträckt mått tagits i anspråk; och från en mängd håll ha redan nu röster gjort sig hörda beträffande undervisningsprogram och arbetsmetoder vid den återuppstående högskolan i vår andliga odlings gamla hemort: för Academia Aboensis Rediviva.

Finsk Tidskrift har ej ännu gjort sig till språkrör för synpunkter och önskningsmål i detta ämne. Fullt medveten om att åsikterna fortfarande skola divergera, intill dess det bästa en gång framgår såsom öfverläggningens resultat, och tryggande mig vid tidskriftens af ålder följda grundsats, att enhvar här står för sitt eget uttalande, skall jag tillåta mig att på grundvalen af den insikt jag kan finnas äga, göra ett inlägg rörande den för vårt land så utomordentligt betydelsefulla kulturfrågans lösning. Det torde därvid finnas ligga nära till hands att jag bl. a. återoppar mig på erfarenhet, vunnen under en tids vistelse vid Stockholms Högskola, i början af dess tillvaro.

Man har, särskildt inom yngre akademiska kretsar, befarat att grundläggandet af en akademi i Åbo kunde gifva ny fart åt den hotande frågan om det äldre universitetets förfinskning och möjligen påskynda realiserandet af detta på finskt håll omhuldade framtidsprogram. Tanken härpå har ju i själfva verket just af denna anledning ånyo framträdtt i flere af finskhetens ledande organ. Men dels kommer detta — så vida icke alldeles nya utvägar för målets nående anlitas — till stor del att förbli beroende af oss själfva; och dels borde den på ekonomiska skäl beroende omöjligheten att i Åbo genast upprätta flere fakulteter, vara ägnad att aflägsna faran. Fortfarande har nämligen, vid besättandet af professurer i Helsingfors, den svenska folkgruppen visat sig förfoga öfver flertalet kompetenta sökande; och ingen anledning finnes till farhågan att forskningshåg och forskarförmåga på vårt håll vore i aftagande. En förändring i ogynnsam riktning härutinnan borde den nya akademien i Åbo tvärtom vara ägnad att förebygga; under förutsättning nämligen, att dess verksamhet från början inställes på det högre vetenskapliga plan, som rätteligen hör en fristående högskola till. Det gäller, med andra ord, att till innehafvare af de första lärostolarna kalla endast fullt lämpliga och skickliga vetenskapsmän. Upprättandet af flere fakulteter med fullständig undervisning skall, som sagdt, sannolikt ej kunna emotses förrän efter många år; ifrågasättas må, exempelvis, om någon medicinsk eller teologisk fakultet under öfverskådlig framtid alls bör påtänkas för Åbo. Och då finns ju ingen möjlighet att afvisa det svenska språkelementets kraf på universitetsundervisning i Helsingfors. Statsuniversitetets förfinskning kan således ej verkställas utan uppenbar kränkning af minoritetens rätt. Måhända äro vi, för öfrigt, numera berättigade till förhoppningen, att inför ägonblickets världshistoriskt betydelsefulla tilldragelser på det inrepolitiska området, och i förhoppning om den ljusare framtid de ställa i utsikt för vårt land, sinnen och viljor skola förmå höja sig till den endräkt vi nu mer än någonsin behöfva, och

som ej längre skall tillstädja något intrång landsmän emellan från de starkares sida på den svagares rätt.

En del uttalanden i fråga om Åbo akademi ha gjort gällande, att endast längre hunna studenter där borde mottagas; förslagsvis blott graduerade akademici. Häremot kan invändas, att en sådan restriktion oundvikligen skulle försvaga det inflytande den svenska kulturhärden med rätta borde utöfva inom landet. Snarare anser jag det kunna ifrågasättas huruvida, med hänsyn till de uppenbara bristerna hos vår föråldrade studentexamensinstitution, hallstämpeln af *liber studiosus* vid statsuniversitetet alls skall finnas behöflig för inträde vid högskolan i Åbo.

Frågan om undervisningens kvalitetsstandard, dryftad i flertalet hittills offentliggjorda uttalanden, har jag ofvan berört. Den förtjänar emellertid att ytterligen granskas, i betraktande särskildt af de på en del håll synliga yrkandena att man, åtminstone till en början, kunde nöja sig med mindre anspråk på vetenskaplig fördjupning.

Då Stockholms Högskola för inemot 40 år sedan grundades, utsågos till innehafvare af dess fem första professurer: i matematik, kemi, geologi och mineralogi, botanik, och zoologi, endast forskare af rang. Namnen *Mittag-Leffler*, *Otto Pettersson*, *Brögger*, *Warming* och *Leche* buros af nordens ypperste vetenskapsmän; och de samlade genast kring sig grupper af intresserade lärjungar, däribland äfven några från Finland. Jag tror vi alla, som då voro med, enstämmigt skola vittna om att undervisningsarbetets gedigenhet stod öfver allt beröm och utöfver allt hvad vi vågat vänta. Den tradition, en läroinrättning från början vinnlägget sig om och sedermera förmår upprätthålla, är ju af största betydelse för den framtida uppskattningen af dess vetenskapliga rang. Och det var säkerligen just på grund af att endast förstklassiga lärarkrafter tillfördes högskolan, som den genast förmådde, och alltjämt förmått, uppbära konkurrensen med sina frejdade äldre medtäflarinnor i Uppsala och Lund, och på sitt begränsade område t. o. m. öfverträffa dem.

Häraf framgår, skulle jag tro, att arbetet vid den nya

högskolan inte skall påbörjas i alltför stor omfattning; *non multa, sed multum*. Och vidare — det finner jag oefftergiffligt — att en hög vetenskaplig nivå bör anläggas redan vid de första lärostolarnas besättande. Högskolans egen framtida utveckling i önskelig riktning varder häraf beroende, hvarförutom, på sådant vis och blott sålunda, den nya läroinrättningen genom gänelig täflan kan få en lifvande återverkan också på den gamla, till fromma för vetenskapligt lif inom vårt land öfver hufvud. Utan att — om än blott inom trånga gränser — vara vuxen en sådan täflan, skall den yngre akademien svårligen genast från början lyckas nå den centrala betydelse stiftarnes tanke påtagligen åsyftat. Och att en sådan ställning genast bör nås, är alltför uppenbarligen betingadt af kulturuppgiftens kraf, för att behöfva närmare motiveras.

Häraf följer såsom omedelbar slutsats, att blott sådana professorer böra inrättas, för hvilka fullt kompetenta och i öfrigt lämpliga innehafvare stå till buds. Detta har, synes det mig, i en del hittills synliga uttalanden ej till fullo uppmärksamrats. Alla förslag, där den grundbetingelsen förbisettes, borde därför, enligt min tanke, grafläggas; man tillgodoser icke en ny disciplin bara genom att upptaga den på sitt program. En del i samband härmed synliga nomineringsförsök, vittnade om obekantskap med vederbörande kandidaters vetenskapliga kapacitet eller dragande en långt ifrån säker växel på deras framtida utvecklingsmöjligheter, verka mindre tilltalande.

Ur den praktiska genomförbarhetens synpunkt, som ju onekligen har allra största betydelse, synes det mig öfverhufvud alls icke nödigt att ställa till rätta ett verksamhetsprogram för någon längre tid framåt. Då antalet professorer, med hänsyn till nu disponibla räntemedel, väl måste begränsas till högst 6 à 7, så bjuder fördelen af undervisningens grundande på sinsemellan besläktade vetenskapsgrenar, att man väljer mellan en representativ grupp af antingen naturvetenskaper, inclusive matematik, eller filologiskt-kulturvetenskapliga discipliner.

Af flere skäl anser jag den förstnämnda gruppen böra få företrädet. För en sådan åsikt talar redan det nära lig-gande exemplet af Stockholms Högskola, hvilken, mig veter-ligen, bland alla under senaste mansålder grundade uni-versitet redan från begynnelsen lyckats bäst och arbetat med största framgång. Utan tvekan ansluter jag mig här-vid också till de bl. a. på kännedom om vår svenska folk-stams kynne grundade skäl, som af universitetsbibliotekarien dr Georg Schauman anförts för valet af en naturvetenskap-lig ämnesgrupp; matematiken däri inbegripen. En viktig synpunkt har för öfrigt, redan innan den offentliga diskus-sionen härom vidtog, för mig varit vägledande: nämligen matematikens och de därpå grundade vetenskapernas be-tydelse för vidsträckta praktiska arbetsområden, dem jag ville göra vår svenska folkstam lätt tillgängliga och som äro af väsentlig betydelse för mänsklighetens timliga och kul-turella förkofran. Jag menar de *tekniska och ekonomiska läroområdena*. Ur den synpunkten är det mig helt enkelt svårfattligt, att man för *denna* högskolas vetenskapliga utrustning — så länge den ej kan blifva ett fullständigt universitet — alls kan tveka vid valet. Härmed är icke sagdt att en högre, eller högsta, undervisning på dessa praktiska läroområden — jag tänker nu närmast på det tekniska — bör påtänkas i anslutning till akademien; huruvida den alls skall fås till stånd, må förbli en framtidsomsorg. Men om en sådan undervisning skall åstadkommas, så föreställer jag mig att just Åbo akademi bör utgöra grundvalen för det vetenskapliga samarbetet.

Mina här antydda önskningsmål skola måhända ådraga sig klander från en del filologers och estetikers sida, hvilka ej vilja tillerkänna tekniska och ekonomiskt-vetenskapliga studieämnen en jämnbördig rang med de af vår Alma mater företrädesvis omhuldade disciplinerna. Afser denna opinion sådana »fackstudier», som gemenligen bedrifvas i tekniska och handelsskolor, eller i mellanskolor af typen »Technicum» eller »Polyteknikum», så ger jag klandrarna rätt. Men mel-lan sådana läroverk och en teknisk eller handelshögskola

är afståndet lika långt som mellan våra forna gymnasier och universitetet; eller borde åtminstone vara det. Så vidt jag kan förstå, beror en del universitetsmäns afvoghet mot studier af detta slag på bristande kännedom om de tekniska högskolornas syften och arbetsmetoder. Står en sådan verkligen på höjden af sin uppgift, så tål dess verksamhet fullt vid att mätas med akademiska mått. Och därhän borde vi kunna nå med i vårt land numera tillgängliga krafter; särskildt i fråga om en helt och hållet ny institution af detta slag, som icke behöfde genomgå den långsamma, gradvis skeende evolutionen från det elementära stadiet, öfver ett mindre elementärt, till högskole-standard. Lyckligtvis stå vi inte härvidlag inför den oroande uppgiften att nödgas trefva oss fram mot okända mål. Det finnes nämligen färdiga förebilder, uppvisande fullgoda arbetsresultat. Mellersta Europa äger tekniska högskolor, hvilka hvad vetenskaplig kapacitet och vetenskaplig produktion beträffar äro fullt jämförbara med de berömdaste universitet och hvilkas professorer i fråga om vetenskapligt anseende — respektive aflöning och därmed äfven social rang — stå i full paritet med universitetskollegerna. Om jag i detta afseende hänvisar till högskolan i Zürich, denna systerinstitution mellan samarbetande universitet och teknisk högskola, så har jag blott citerat ett af exemplen. Undervisningsmetoden vid dessa anstalter bygger i lika hög grad, som vid universiteten, på de grundläggande vetenskaperna: matematik, fysik, kemi, minerologi och geologi, och resultatet utvisa, som sagdt, i regeln en kvalitetshöjd, som inga universitetsstudier kunna göra anspråk på att öfverträffa. Det samma gäller om de på liknande grundval upprättade handelshögskolorna. Äfven med fara att göra mig skyldig till ett upprepande, vill jag ytterligare här påpeka, att i utlandets högskolor med praktiskt syfte äfven professorerna i *de rent tekniska disciplinerna* bedrifva fullt vetenskapliga studier för sin undervisnings tillämpande ändamål och just såsom vetenskapsmän i många fall höra till samtidens

ypperste, liksom att de lärostolar de bekläda höra till den vetenskapliga världens mest eftersökta.

Undervisningen i de tekniska högskolorna är tillämpad naturvetenskap och matematik: naturvetenskapens på exakta försök grundade slutsatser, och matematikens absoluta logik, hänfödda till vissa för kulturmänniskan så utomordentligt betydelsefulla praktiska områden som maskinväsende, ingenjörvetande, elektroteknik m. m. samt till de många industriella arbetsfält, där fysik och kemi äro grundläggande. Jag skall väl knappt behöfva söka argument för att påvisa, huruledes ett på dessa områdens utbyggande riktadt vetenskapligt arbete bör anses vara fullt af samma värdesom historikerns, filosofens eller språkmännens; eller som forskarens på de tillämpande medicinska disciplinernas fält: kirurgi, inre medicin, oftalmologi, dermatologi, hygien o. s. v., hvilka läroämnen ju enligt rådande uppfattning äro likställda med den grundläggande medicinska vetenskapen!

En faktisk kvalitetsskillnad mellan tekniska högskolor och universitet i fråga om undervisning och studier, kan upprätthållas blott med hänsyn till andan med hvilken de bedrifvas; och under för öfrigt likartade förhållanden behöfver denna ju ej förete någon olikhet. I det ena som i det andra fallet beror den ju ytterst på lärarnes individuella förmåga och lärjungarnas begåfning.

Vill man således skapa en högt stående, och förvisso mycket eftersträfvansvärd, naturvetenskaplig verksamhet, representerad af samhöriga discipliner, och därjämte tillgodose det kanske längre fram uppträdande behovet att genom den nya akademien befrukta landets ekonomiska lif, så stå vi, enligt min tanke, främst inför valet af de tre läroområdena *matematik*, *kemi* och *fysik*; alla tre på en gång. Såsom fjärde ämne kunde härtill anslutas antingen *geologi* och *minerologi* eller *zoologi*, eller också hvad man kan kalla *experimentell biologi*, en något så när allmängiltig benämning för områden, hvari jämväl den s. k. *genetiken* är inrymd. I förbigående må härvid påpekas att för samtliga dessa fem veten-

skaper hos oss redan finnas representanter, hvilka, enligt min mening, förmå fylla mycket högt ställda anspråk. Valde man geologi och minerologi som fjärde disciplin, så kunde man kanhända, med tanke på föreståndaren för den *Renlundska* stiftelsen, i denna vinna ett själfständigt annex för Åbo akademi, med uppgift att tillgodogöra landets mineraltillgångar, hvilka, enligt snart sagdt dagliga rön, visa sig ha långt större värde än man tidigare vågat ana. Att valet kan framkalla bryderi, skall jag emellertid gärna medgifva; därvid dock påpekande huruledes mineralogin och geologin med de tre förut nämnda disciplinerna — dem jag ville betrakta såsom »obligatoriska» — lättast sammaninge till ett helt.

Mot valet af kemin och fysiken har den invändningen gjorts, att deras införlifvande med akademins arbetsprogram skulle kräfva inrättandet af mycket kostsamma laboratorier. Hvad fysiken vidkommer, har detta inkast redan från auktoritativt håll bemötts med upplysningen att till en början blott relativt obetydliga kapitalutlägg härvid vore erforderliga. För egen del kan jag afgifva samma försäkran beträffande kemin. Då Stockholms högskola i tiden begynte sin verksamhet med de redan nämnda naturvetenskapliga professurerna, så inrymdes dess kemiska laboratorium i tre rum i en subbassementsvåning, tillhörande realläroverket vid Drottninggatan. Och utrymmet visade sig förslå under en följd af år, ehuru 15 à 20 medikofilare genast anmälde sig till öfningar; professorn, assistenten och en med sin licentiatafhandling sysselsatt hospitant hade därvid dock mer än tillräcklig plats för sina arbetsbehof. Uppställandet af detta laboratorium kan enligt nutida uppskattning hafva kostat högst 20,000 kronor; och för underhållet torde 5 à 6 tusen kronor ha varit nog. Ett kemiskt och ett fysikaliskt laboratorium vid Åbo akademi borde, hvart för sig, ej draga högre kostnad.

Erfarenheten lär, att det icke är vid de stort tilltagna, palatsliknande laboratorierna som de bästa arbetena utföras och de största uppfinningarna göras. *W. Ostwald* berättar

(1908) om sitt besök hos m:me *Curie* i Paris, att hennes laboratorium mest liknade en skomakarverkstad, inrymdt som det var i en källarvåning vid en bakgata. — För att inte tala om de hjälpmedel och yttre arbetsvillkor, med hvilka Carl Vilhelm Scheele, apotekaren i Köping, gjorde sina glänsande upptäckter. — De ifrågavarande två experimentella vetenskapernas kraf på arbetsutrymme skall således helt visst icke ruinera den blifvande akademien.

För den händelse, som jag hoppas, kemin och fysiken upptagas på Åbo Akademis arbetsprogram, tillåter jag mig redan här framhålla det olämpliga i att inrätta laboratoriekurser för preliminära studier, såsom t. ex. medikofilarnes, — så lockande det än kan vara att därigenom vinna större elevfrekvens. Flertalet studerande, som aflägga dessa förberedande kunskapsprof för inträde i den medicinska fakulteten, betrakta de naturvetenskapliga studierna som ett nödvändigt ondt, hvilket de snarast möjligt önska göra sig kvitt. Ifrågavarande kategori af elever är därför i regeln ägnad att draga ned den vetenskapliga studienivån äfven för de laboratoriekamrater som studera för högre vitsord. Detta nämner jag i förbigående, såsom uttryck för en nära trettioårig lärareerfarenhet.

Allt det ofvan sagda afser inrättandet af fyra professurer inom det fysisk-matematiska studieområdet. Uppskattningsvis borde emellertid de donerade kapitalens ränteafkastning förslå för ytterligare två à tre professurer, hvilkas läroombåde således hör till debatten. Främst synes härvid då en professur i *svenska språket* och *litteraturen* böra komma i åtanke. Dock under uttrycklig förutsättning, att sådant icke skall medföra en öfverflyttning af krafter som redan äro ordinariter bundna vid universitetet i Helsingfors. Den nya akademien är ju afsedd att stödja och befordra svenskheten i vårt land; och vår svenska kultur är i oafvisligt behof af alla sina nu verksamma främjare vid statsuniversitetet. Kan krafvet för Åbo icke tillgodoses utan förfång för Helsingfors, så må det tills vidare få stå tillbaka. I så fall borde, enligt min tanke, en professur i *arkeologi*, specialiserad på den äldre

bosättningen i Finland, Skandinavien och angränsande delar af Europa, närmast påtänkas.

Dessutom vore det önskligt att den *ekonomiska* vetenskapsgruppen företräddes genom en professur med lämpligt ämnesområde. Mig föresväfvar närmast den moderna nationalekonomin i förening med ekonomisk rätt under tillämpning på det kommersiella lifvet. Den ännu återstående professuren slutligen — om en sådan fås till stånd — ville jag göra personlig, att erbjudas den mest förtjänte forskaren inom vår språkgrupp, hvad fakultet han än tillhör, därvid hänsyn kunde tagas till att denna professur finge utgöra en föreningslänk mellan högskolan såsom sådan och akademistadens bildade allmänhet. Teoretiskt sedt vore väl ur sådan synpunkt en lärostol i *kultur-* eller i *litteraturhistoria* mest tilltalande. Mönstra vi våra leder, så kunde emellertid också andra ämnesområden lämpligen tillgodoses; exempelvis *religionsfilosofi* och *-historia* eller *experimentell psykologi*, om möjligt med tillämpning på de psykiska fenomenen. Ur den sistnämnda gruppen finge så med tiden en ny fakultet växa ut, jämsides med att den fysisk-matematiska kompletterades med nya professurer.

Att därutöfver ens i tanken uppdraga riktlinjer för denna utvecklingsgång, vore emellertid lönlöst. Och, som sagdt: alldeles bestämdt böra vi afstå från alla försök att härom på förhand bestämma. Det blir en sak, som framtiden får draga försorg om, i den mån tillgångarna ökas och erfarenheten hinner mogna.
